

דירה להשכיר

סיפור: לאה גולדברג, מוסיקה: יחזקאל בראון

הקדמה (מספר 1 בתקליטור עם קריין או מספר 13 ללא קריין)

1. פותחים בקריאה של 4 שורות הפתיחה בסיפור ומבחינים בין המילים המתארות את הנוף והמגדל, לבין המילים המביעות סקרנות לגבי דיירי המגדל. ניתן להבין שההקדמה כוללת שני נושאים: הנושא המרכזי הוא תיאור הסביבה שבה מתרחשת העלילה, והנושא המשני רמז לקראת ההמשך. (ניתן ללוות את השיחה בתמונת הנוף שבכריכת הספר ובתקליטור).

2. מאזינים בעיניים עצומות, ומצביעים בכל פעם ששומעים מוסיקה רגועה ושלווה, המתאימה לתיאור הפסטוראלי של עמק, כרמים, שדות ומגדל שבפתיחה ליצירה.

3. שרים או מזמזמים את המנגינה, ומלווים בתנועות יד. למוטיב המרכזי נקרא "מוטיב המגדל".

4. מאזינים ל"הקדמה" ומלווים בתנועת יד את מוטיב המגדל, ומנסים לתאר את האווירה ואת הנוף.

תמונת המגדל

5. משוחחים על הצלילים של מוטיב המגדל. האם הם:

- מהירים או איטיים?
- האם הם עולים או יורדים לרוב?
- מקושרים או מקוטעים?
- יוצרים תחושה של רגיעה או של מתח?

6. מאזינים שוב לקטע, משוחחים האם ניתן לשמוע צלילים בעלי אופי שונה מצלילי מוטיב המגדל? האם צלילים אלה הם:

- מהירים או איטיים?
- עולים, יורדים או חוזרים על עצמם?
- מקושרים או מקוטעים?
- יוצרים תחושה של רגיעה או של מתח?

אלו תנועות מתאימות לליווי צלילים אלה?

7. סיכום לקראת העבודה בקבוצות:
- במוסיקה שמענו שני נושאים: אחד שמביע רגיעה ושלווה, והשני שמביע מתח. זיהינו את הנושאים וחשבנו כיצד ללוות אותם בתנועה. שני הנושאים מופיעים לעיתים בעת ובעונה אחת. המשימה שלכם בקבוצות היא לתכנן ולבצע תנועות מתאימות על פי קטע ה"הקדמה".

* בהצגת המשימה, ניתן להזמין שתיים או שלוש קבוצות להופיע באותו הזמן.

משימה שיתופית-יצירתית

1 - "הקדמה" בתנועה

הסתדרו בקבוצות קטנות או בזוגות.

1. תכננו איך להביע יחד את המוסיקה בתנועה.
2. האזינו למוסיקה בעיניים עצומות ודמיינו את התנועות שתכננתם.
3. התכוננו והציגו את התנועה בפני הכיתה, בליווי המוסיקה.
4. הביטו בתיאורי התנועה של הקבוצות השונות. מה הרגשתם כשראיתם תיאורים שונים?

לכיתות המתאימות

מבצעים את המשימות הקודמות, וממשיכים בעבודה עם רישום גראפי.

1. מאזינים למוסיקה ועוקבים אחר שני סוגי רישום במחשב:
  - (א) רישום עם קו מסמן, המתקדם באופן אוטומטי עם המוסיקה
  - (ב) רישום עם קו מסמן, בשליטת התלמיד
2. מתבוננים ברישום ללא קו מסמן ומשוחחים: מה רישום יכול להוסיף לחוויה המוסיקלית?
  - (א) רישום הקטע

משוחחים על הביצוע – כמה כלים? אלו כלים? כיצד מבדילים ביניהם?

תמונות של פסנתר וחליל צד
3. מזהים ברישום את שני הנושאים ואת השינויים החלים בנושאים אלה.
  - רישום הקטע
4. נותנים למספר תלמידים לאלתר בקול וללוות בתנועות ידיים מנגינות המבטאות שלווה ורוגע, ומנגד, מנגינות המבטאות מתח.

לקראת ביצוע המשימה

מזכירים מאפיינים של צירופי צלילים הקשורים לתחושות הבולטות ב"הקדמה":

- מהירים או איטיים?
- עולים, יורדים או חוזרים על עצמם?
- מקושרים או מקוטעים?

משימה שיתופית-יצירתית

2 - "הקדמה" בקולות

1. הסתדרו בקבוצות קטנות. לכל קבוצה רישום ה"הקדמה".
2. הביטו ברישום וזהו בו מקומות המביעים רוגע ושלווה לעומת מקומות המביעות מתח.
3. שוחחו: אלו תכונות של צירופי צלילים יוצרים תחושות אלה.
4. אלתרו בקול מנגינות משלכם לתחושות השונות האלה.
5. תכננו הקדמה משלכם. היעזרו ברישום.
5. תנו לתלמידים בכיתה לזהות את הקשר בין האלתור שלכם לבין היצירה של יחזקאל בראון.

סיכום "הקדמה"

משוחחים: "מה למדנו בשיעור היום?"

באתר תוכלו למצוא:

תמונת נוף

תמונת מגדל

רישום "הקדמה" עם קו מסמן אוטומטי ורקע מוסיקלי

רישום "הקדמה" עם קו מסמן להפעלה עצמאית

משחק - פזל (שורות הרישום שיש להרכיב על פי הסדר הנכון, על פי המוסיקה)

קטע ווידאו קצר של ביצוע תנועות על ידי קבוצת ילדים

(בDVD המלא 00.07 - 00.26)

כרטיסים לעבודה בקבוצות

תרנגולת

(מספר 2 בתקליטור עם קריין או מספר 14 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. קוראים את הטקסט, ומשוחחים על תיאור התרנגולת.
2. רצוי לשוחח עם התלמידים על המושג האנשה ולהבחין בין התיאור בטקסט לבין זה שבמוסיקה, שמוסיף מאפיינים טבעיים. ניתן להבחין שבטקסט התיאור כולו בגדר האנשה ואילו במוסיקה יחזקאל בראון מוסיף גם מאפיינים של התרנגולת כבעל חיים, כמו ניקור וקרקור. המוסיקה יוצרת אינטגרציה בין שני הנושאים.
3. מזמינים את התלמידים להתנועע כמו תרנגולות. ניתן לבצע הן תנועות המתוארות בטקסט והן תנועות המתארות התנהגויות נוספות של תרנגולות.
4. מאזינים למוסיקה ומצביעים בכל פעם ששומעים שינוי. מה השתנה במוסיקה במקומות אלה?
5. אלו תכונות של תרנגולת מתוארות בצלילים המקושרים? (אולי התהפכות מצד אל צד והליכה כבדה).
אלו תכונות של תרנגולת מתוארות בצלילים המקוטעים? (אולי ניקור וקרקור או התנהגויות נוספות שהציעו התלמידים).

משימה שיתופית-יצירתית

3 - תנועות התרנגולת

1. הסתדרו בזוגות.
2. שוחחו כיצד ליצור:
  - תנועות המתארות ניקור וקרקור
  - תנועות המתארות התהפכות מצד אל צד, והליכה כבדה.
3. האזינו למוסיקה בעיניים עצומות, ודמיינו מתי תבצעו את התנועות שתכננתם.
4. האזינו שוב והתאמנו בתנועות.
5. הציגו את התנועות בפני הכיתה.
6. ספרו מה ראיתם בתנועות של זוגות אחרים בכיתה.

המשך בכיתות מתאימות

הכנה למשימה

1. מאזינים ומציירים באוויר:

ביד אחת תנועה גלית, על פי תיאור מראה התרנגולת, הנשמעת בצלילים מקושרים.

ביד השנייה תנועות מקוטעות על פי תיאור הניקור והקרקור של התרנגולת.

משימה שיתופית-יצירתית

4 - רישום קטע התרנגולת

1. הסתדרו בזוגות.
כל אחד בוחר פעולה של תרנגולת כדי לרשום אותה בדף משותף גדול.
2. האזינו למוסיקה.
כל אחד ממציא רישום גרפי עבור פעולה של תרנגולת, ומבצע את הרישום כאשר הוא מזהה פעולה זו במוסיקה.
3. האזינו שוב.
כל אחד מצביע על מה שרשם, בהתאם למוסיקה.
4. הציגו את הרישום בפני הכיתה והסבירו אותו.

סיכום

מספרים: "מה למדתם בשיעור זה?"

באתר תוכלו למצוא:

רישום "תרנגולת" עם קו מסמן אוטומטי ורקע מוסיקלי

רישום "תרנגולת" עם קו מסמן להפעלה עצמאית

משחק - פזל (שורות הרישום שיש להרכיב על פי הסדר הנכון, על פי המוסיקה)

קטע ווידאו קצר (בDVD המלא 0.53-1.03)

כרטיסים לעבודה בקבוצות

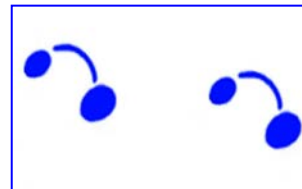
חומרי עזר מופיעים באתר לכל קטעי היצירה.

קוקייה

(מספר 3 בתקליטור עם קריין או מספר 15 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. משוחחים על המאפיינים של קוקייה בטבע.
מחפשים מידע ותמונות של קוקייה באינטרנט.
כיצד ניתן לזהות קוקייה?
2. מאזינים למוסיקה. מצביעים בכל פעם שמזהים רמז לקוקייה.
משוחחים: על פי מה ניתן היה לזהות שמדובר בקוקייה?
3. מתבוננים בשני רישומים וחושבים מה הם מתארים?

1. מאזינים למוסיקה ומתארים בתנועה את המעוף ואת הקולות.
2. קוראים את הטקסט ומשוחחים עליו.
3. מתבוננים בסרט (2:47 – 3:05), ומבחינים שהילדים עוצרים בו באופן פתאומי.
האם היה רמז לעצירה פתאומית בטקסט? האם המלחין מוסיף רעיונות משלו?

משימה שיתופית-יצירתית

5 - סיפור על קוקייה

1. הסתדרו בקבוצות של חמש.
2. כל אחד מקבל חלק של רישום מלא.
3. האזינו למוסיקה וסדרו את חלקי הרישום.
הסבירו מה עזר לזהות את סדר השורות.
4. הצביעו על המקום ברישום שמראה עצירה פתאומית.
5. תכננו סיפור על פי המוסיקה ובעזרת הרישום.
6. חשבו מה גרם לקוקייה, במוסיקה, לעצור באופן פתאומי.
הציגו את הסיפור בפנטומימה על פי המוסיקה.

הרחבה

1. כיצד יוצרים עצירה פתאומית במוסיקה?
עצירה פתאומית – צלילי המוסיקה 1 עמודים 34 – 41.

סיכום

משוחחים: מה למדתם בשיעור זה?

המשך לכיתות מתאימות

1. מתבוננים ברישום המתאר את קולה של הקוקייה, ומסבירים אותו.

- (א) מה מתארות שתי הנקודות?
(ב) מדוע הנקודה השניה שבמוטיב גדולה יותר מן הראשונה?
(ג) מדוע הנקודה הראשונה שבמוטיב גבוהה יותר מן השניה?

2. מנגנים בשני פעמונים או במטלאפון על פי מוטיב קולה של קוקייה (קו-קו).
3. מאזינים ועוקבים אחר הרישום עם הקו המסומן.
4. מאזינים שוב ומבקשים מתלמיד לעקוב אחר הרישום ולהזיז בעצמו את הקו המסומן.
5. מתבוננים ברישום ומחפשים בו את כל המקומות בהם מופיע קולה של קוקייה.
אלו שינויים מופיעים במוטיב זה במהלך הקטע?
6. משוחחים: מה עוד מתואר ברישום?
7. משווים בין הקטעים שנלמדו עד כה:
- ב"הקדמה" שני נושאים: אחד מרכזי ואחד משני.
  - ב"תרנגולת" שני נושאים הנשמעים גם בנפרד וגם ביחד.
  - מה קורה ב"קוקייה"?
- "fnv buatho bangho cnuyhc ak "euehhv" ?"

משימה שיתופית-יצירתית

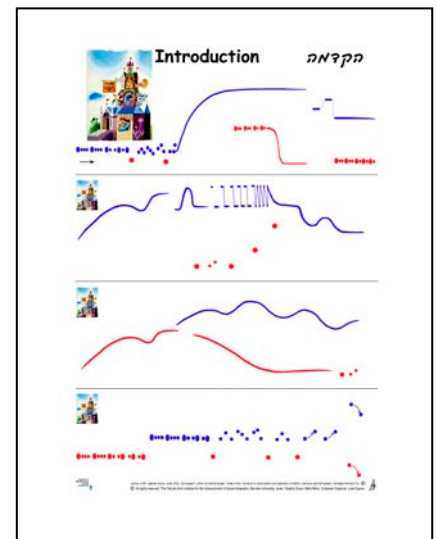
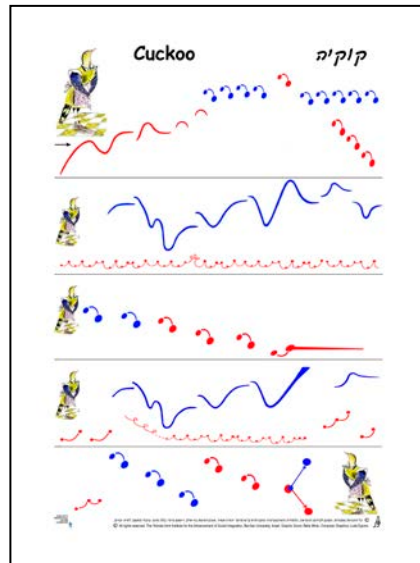
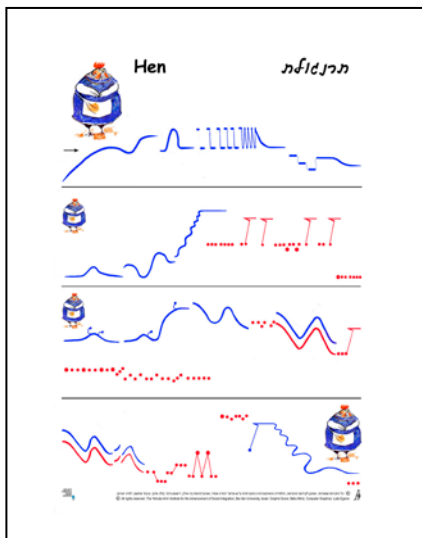
6 - קולות הקוקייה

1. התארגנו בקבוצות קטנות.
2. תכננו קטע, בנגינה ובקולות, לתיאור הקוקייה:
(א) בחרו דרך להשמיע את מוטיב קולה של הקוקייה.
(ב) אלתרו, בקול, מנגינה משלכם לתיאור מעוף הקוקייה.
(ג) חברו רצף המתאר את קולה של הקוקייה ואת מעופה.
3. התאמנו והציגו את יצירתכם בפני הכיתה.

משימת חשיבה

7 - מהו תפקידו של רישום?

1. הסתדרו בקבוצות.
2. האזינו, בעיניים עצומות, למוסיקה של שלושת הקטעים שלמדנו.
כל קבוצה מקבלת רישום של אחד הקטעים.
3. חשבו ושוחחו:
  - מדוע נעשה שימוש בשני צבעים שונים?
  - כיצד עוזר הרישום להבחין בהבדל שבין המוטיבים השונים?
  - כיצד החלוקה לשורות עוזרת להבין את הארגון של הקטע?

חתולה

(מס' 4 בתקליטור עם קריין או מס' 16 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. קוראים מן הסיפור המתאר את תיאור החתולה.
2. מאזינים למוסיקה ומדמיינים תנועות של חתולים.
3. תוך כדי האזנה למוסיקה המורה הופכת לקוסמת, וע"י תנועות השרביט, היא גורמת לחצי כיתה לעמוד על ארבע, באופן הדרגתי, ולהפוך לחתולים. התלמידים ממשיכים להתנועע על פי התנועות שדמיינו, ומסיימים ב"פריז" (freeze).
- בהמשך הקטע המורה מקימה, בעזרת השרביט, את החצי השני של הכיתה. היא מרקידה אותם על פי המוסיקה הקצבית, ובסיום, גורמת גם להם לעמוד על ארבע.
4. משוחחים על הפעילויות שבוצעו:
  - א) ירידה ותנועות חתול
  - ב) ריקוד חתולים וירידהאת הירידה שומעים פעמיים: בהתחלה ובסיום.
5. מאזינים שוב למוסיקה, ומצביעים: בהתחלה של פעילות א ובהתחלה של פעילות ב.

הכנת חומרים למשימת חשיבה: מורידים מדף הרישום של ה"חתולה" את שם הקטע ואת הכתוב בתחתית הדף. משכפלים רישום לכל קבוצה של ארבעה תלמידים. גוזרים את הרישום לארבע שורות.

משימת חשיבה

8 - חתולה

1. הסתדרו בקבוצות של ארבע.
2. כל אחד מקבל שורה אחת של רישום ה"חתולה".
3. הביטו בחלקי הרישום ושימו לב מה מתואר בהם.
4. האזינו למוסיקה והניחו כל חלק בזמן המתאים לו.
4. שוחחו בקבוצה והסבירו מה עזר לכם להבחין בין החלקים במוסיקה.

משימה שיתופית-יצירתית

9 - חיבור ליווי

1. /1 אאזינו למוסיקה של "חתולה".
2. זהו בליווי את החלק בו שומעים תבנית ריתמית חוזרת ועיקשת (אוסטינטו) והצטרפו אליה בהקשות.
3. בחרו שיר מוכר והמציאו תבנית אוסטינטו לליווי.
4. התאמנו בשירה ובהקשת תבנית האוסטינטו, והתכוננו להופיע בפני הכיתה.

סיכום

1. משוחחים: מה למדתם בשיעור זה.
2. דנים: האם חזרה עיקשת היא תופעה מוסיקלית בלבד?
3. צופים בסרט וידאו (4:53-5:5). איזה חלק מתוך היצירה מבצעים הילדים?

סנאית

(מס' 5 בתקליטור עם קריין ומס' 17 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. היכן אפשר לראות סנאים בטבע? איך היא נראים (גודל, משקל)? מה מאפיין אותם?
  - אפשר למצוא בוויקיפדיה ובמקומות נוספים
2. קוראים את הטקסט וחושבים מהם המאפיינים של סנאית בסיפור של לאה גולדברג (שמחה, נחת ופיצוח אגוזים).
3. מאזינים למוסיקה וחושבים אלה תכונות של סנאית מתוארות בצלילים (פיצוח/אכילת אגוזים, זינוק, שמחת חיים).
4. מזהים את שלושת המוטיבים השונים ובכיתות המתאימות, מתארים במילים מה קורה במוסיקה:
  - מעבר מהיר בין שני צלילים צמודים
  - גלישה מהירה כלפי מעלה
  - מנגינה מהירה החוזרת עם שינוי על אותו בסיס ריתמי.
5. מאזינים לקטע וכשמגלים את המוטיבים, מתארים אותם בתנועה.
6. צופים בקטע ווידאו, בו רואים משחק עליז, קצר.
  - קטע וידאו 5:07 – 6:58 ב DVD המלא.

משימה שיתופית-יצירתית

10 - משחק על פי מוסיקה

1. התארגנו בקבוצות קטנות.
2. המציאו משחק שמביע שמחה, על פי המוסיקה.
3. הציגו את המשחק בפני הכיתה.

7. מזהים את שלושת המוטיבים ברישום.
  - רישום הקטע
  - רישום עם קו מסמן
  - רישום עם הזזת הקו המסמן על ידי התלמידים
8. מזמינים תלמידים להדגים באלתור כל אחד משלושת המוטיבים.

משימה שיתופית-יצירתית

11 - יצירה על סנאית

1. הסתדרו בקבוצות קטנות.
  2. בחרו כלי נגינה המתאימים לתיאור שלושת המוטיבים.
  3. תכננו יצירה משלכם על סנאית.
  4. הופיע בפני הכיתה.
- התלמידים ינסו לזהות, אלו מן התכונות של סנאית תיארם.
5. שוחחו – האם ביצירות שלכם יש קשר ליצירה של יחזקאל בראון?
אם כן, ציינו מהו הקשר.

סיכום

1. שוחחו: מה למדתם בשיעור זה?

פזל חמישה חלקים של הרישום. השלימו את החלקים החסרים ברישום (פאזל).

בכיתות מתאימות

הכנה למשימה

1. צופים בסרט וידאו של כל קטע "סנאית" (ב-DVD המלא 5:08 – 6:57)

- א. מהן הפעולות שעשו הילדים בקטע?
- ב. מה המטרה שמסתרת מאחורי כל פעולה? מה מציינות הפעולות השונות?
  - פעולה הקשורה לגילוי גבולות בין המנגינה החוזרת
  - פעולה הקשורה להקשת פעמה ומקצב
  - פעולה הקשורה להבנת המבנה
  - פעולה הקשורה לזיהוי הכלי המנגן

2. מתבוננים ברישום ועונים על השאלות:

- א. זינוק מהיר - אחת התכונות המאפיינות את הסנאית. באלו שורות של הרישום מופיע תיאור שכזה?
- ב. מה השתנה ומה נשאר במוטיב המגדל?

- אותם הצלילים?
- אותו מקצב?
- אותה מהירות?
- אותו כיוון מלודי?

ג. מאזינים למוסיקה ומתבוננים ברישום. מגלים ומקיפים ברישום את תבנית המקצב המסיים כל פעם את מנגינת הסנאית. (ניתן להשתמש בלוח אלקטרוני).

משימת חשיבה בקבוצות

12 - תבנית מקצב בשירים מוכרים

1. הסתדרו בקבוצות קטנות.
2. הקישו את תבנית המקצב המופיעה בשירי ילדים רבים.
3. חפשו תבנית מקצב זו בשירים הבאים וגם גלו באיזה שיר היא אינה מופיעה.

- חג פורים
- נדנד
- יונתן הקטן
- סביבון טוב טוב
- הנרות הללו
- חג אסיף חג אסיף
- סוכתי הסוכה
- ויהודה לעולם תשב
- ארץ זבת חלב ודבש
- על כפיו יביא (אליהו הנביא)
- בוא איתי אל הגליל
- למדבר שאנו

מה גיליתם?

4. באיזה שיר מתוך רשימה זו, תבנית המקצב היא שונה?

(הערה למורה: בחרו לכרטיס מספר שירים מוכרים)

עכבר

(מס' 6 בתקליטור עם קריין ומס' 18 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. קוראים את הטקסט ומשוחחים עליו.
2. מאזינים למוסיקה ומדמיינים מה עושה העכבר.
3. מאזינים שוב ומתארים בידיים פעולות של העכבר.
4. מתארים את המוסיקה: מהר-לאט, קו מלודי עולה ויורד, צלילים מקושרים-צלילים מקוטעים.
5. חושבים האם חשים במוסיקה מתח ורדיפה? רוגע ונועם? כיצד זה מתבטא?

משימה שיתופית-יצירתית

13 - תיאור העכבר

1. הסתדרו בקבוצות קטנות.
2. שוחחו על פעולות משותפות המתאימות לתאר את העכבר על פי המוסיקה.
3. החליטו מי יבצע כל פעילות.
4. האזינו בעיניים עצומות ודמיינו את הפעילות שלכם.
5. האזינו שוב והתאמנו בביצוע משותף של הפעילויות.
6. הופיעו בפני הכיתה ותנו לתלמידים לזהות מה תיארתם.

סיכום

1. שוחחו מה למדתם בשיעור זה.
2. צפו בסרט וידאו (7:19-7:40) וספרו מה תיארו הילדים?
3. משחק מחשב: זיהוי מנגינות של דיירי המגדל (שלב 1).

לכיתות המתאימות

הכנה למשימה

1. מאזינים למוסיקה ועוקבים אחר הרישום בעזרת הקו המסמן.
2. משוחחים מה רואים בו.
3. תלמיד אחד מנגן על פי הקווים ברישום, והכיתה מגיבה בתנועות ידיים ללא קול(?)
4. תלמיד אחר מנגן על פי הנקודות ברישום, והכיתה מגיבה שוב בתנועות ידיים.

משימה שיתופית-יצירתית

14 - העכבר - בנגינה

1. הסתדרו בזוגות.
2. בחרו כלי נגינה שבאמצעותו ניתן יהיה לנגן על פי הקווים והנקודות הנראים ברישום.
3. אלתרו מוסיקה משלכם עבור העכבר. היעזרו ברישום.
4. הופיעו בפני הכיתה והקשיבו מה אומרים התלמידים על הקשר עם היצירה של יחזקאל בראון.

סיכום

1. מה למדתם?

נושא המגדל

1. האזינו להתחלות של חמשת הקטעים המתארים את דיירי המגדל וזהו בהם את המוטיב המוסיקלי של המגדל.
2. הביטו ברישומים וזהו בהם מוטיב זה. מה, לדעתכם, תפקידו של המוטיב?
3. שוחחו על השינויים שמופיעים במוטיב בכל קטע וקטע:
  - א) באיזה קטע משתנים הצלילים, מצלילים מקושרים לצלילים מקוטעים?
  - ב) באילו קטעים משתנה מהירות המוטיב?
  - ג) באיזה קטע מופיע המוטיב בשני כלי הנגינה גם יחד?
  - ד) באיזה קטע קיים השינוי הגדול ביותר במוטיב המגדל?

משימה שיתופית-יצירתית

15 - שירה עם שינויים

1. הסתדרו בקבוצות קטנות.
2. בחרו מנגינה קצרה מוכרת לחברי הקבוצה.
3. שירו אותו ביחד.
4. שירו בסבב כשכל אחד יוצר שינוי כלשהו בקטע שבחרתם.
5. שוחחו: איך ניתן לקרוא לרצף הקטעים שיצרתם?

משחק מחשב: זיהוי מוטיב המגדל בקטעים הנלמדים. התאמה בין מוסיקה ורישום.

נמלה

(מס' 7 בתקליטור עם קריין ומס' 19 ללא קריינות)

הכנה למשימה

1. קוראים את הטקסט של הנמלה ומשוחחים עליו.
2. מאזינים למוסיקה וחושבים על תכונות של נמלה.
3. כותבים על הלוח: איטית-מהירה, כבדה-קלה, עצלה-חרוצה, וחושבים אלו מילים מתאימות לתיאור הנמלה במוסיקה.
4. מאזינים שוב ומתארים אותה בתנועה.
5. לומדים להכיר את מוטיב הנמלה, בעל שני צלילים בלבד, החוזר על אותו מקצב, אך עם ווריאנטים מלודיים שונים. המורה מדגימה את מקצב מוטיב הנמלה במחיאות כפיים. התלמידים מצטרפים.

6. משחקים משחק שיירה המתבסס על המוטיב הקצבי של הנמלה, המוטיב מופיע במנגינה באורכים שונים. **הדגמה:** מזמינים 5 תלמידים לעמוד בשורה מול הכיתה. מאזינים למוסיקה. הראשון מוחא כפיים כשמתחיל המוטיב בנגינת חליל הצד. המקצב מופיע חמש פעמים (ראו רישום) בסיומו התלמיד רץ לסוף השורה. השני בתור מוחא כפיים, וכך הלאה.

משימה שיתופית-יצירתית

16 - משחק שיירת נמלים

1. הסתדרו בקבוצות.
2. תכננו משחק שיירת נמלים על פי המוסיקה.
3. הדגינו את המשחק מול הכיתה.

סיכום

1. שוחחו מה למדתם בשיעור זה.
2. צופים סרט וידאו (8:32-8:40): למה מתייחסים הילדים בסרט?

תוספת לכיתות מתאימות

הכנה למשימה

הכרת הרישום של קטע הנמלה

1. מאזינים למוסיקה ועוקבים ברישום בעזרת הקו המסמן.
2. מגלים ברישום שלושה סוגי סימנים שונים:
  - ציור של נמלים
  - קו קפיצי
  - נקודות
3. חושבים אלו כלי נגינה כיתתיים מתאימים לביצוע כל אחד מן הסימנים.

משימה שיתופית יצירתית

17 - אלתור על פי רישום ה"נמלה"

לכל קבוצה סלסלה עם רישום קטע ה"נמלה", וכלי נגינה מתאימים לביצוע הסימנים השונים שברישום.

1. הסתדרו בקבוצות.
2. תכננו כיצד לאלתר יחד, על פי שלושת הסימנים.
2. אלתרו נגינה משלכם המתארת את הנמלה.
3. התכוננו והופיעו בפני הכיתה.

ארנבת

(מס' 8 בתקליטור עם קריין ומס' 20 ללא קריין)

הכנה למשימה

תיאור שינויים במוסיקה

1. ציינו את רצף הפעולות של הארנבת. על מה מסופר בטקסט? משוחחים על השינויים החלים בהתנהגות הארנבת ("חיש מהר עולה..."; "מסתכלת; מותחת ביקורת").
2. מאזינים למוסיקה ומצביעים בכל פעם ששומעים שינוי, שעשוי להצביע על מעבר מפעילות לפעילות בהתנהגות של הארנבת.

משימה שיתופית – יצירתית

18 - שינויים במוסיקה

1. הסתדרו בקבוצות.
2. האזינו למוסיקה בעיניים עצומות ודמיינו תנועות מתאימות.
3. שוחחו אלו תנועות מתאימות לכל סוג של התנהגות הארנבת.
4. האזינו שוב והתאימו את התנועות למוסיקה.
5. התאמנו והופיעו בפני כיתה.

סיכום

1. שוחחו מה למדתם בשיעור זה.

המשך עבור הכיתות המתאימות

הכנה למשימה

1. מאזינים למוסיקה. התלמידים מראים, תוך הצבעה באצבעות היד, האם הנגינה היא בכלי אחד או בשני כלים באותו הזמן.
2. מתבוננים ברישום והתלמידים מסבירים כיצד מזהים את ההבדל בין ביצוע בכלי אחד לבין ביצוע בשני כלים.
3. התלמידים מראים ברישום מתי שני הכלים מנגנים את אותה המנגינה (אוניסונו) ומתי מנגנים תפקידים שונים (מנגינה וליווי).*
4. מתבוננים ברישום: מאזינים למוסיקה ומצטרפים במחאות כפיים על פי סימני כפות הרגליים של הארנבת.
  - האם סימני כפות הרגליים מראים מנגינה או ליווי?
  - מה חוזר ומה משתנה בתפקיד הפסנתר בשורות 3 – 4 – 5 – 6 ?
  - מה חוזר ומה משתנה בשורות 1 – 2 – ו-7?

* (שינויים במרקם אפשר לראות גם בחוברת "צלילי המוסיקה 2").

משימה שיתופית – יצירתית

19 - אלתור יצירה עם שינויים במרקם

1. הסתדרו בזוגות.
2. בחרו שני כלים שונים לנגינה, או התכוננו לבצע יצירה קולית.
3. המציאו קטע משלכם שכולל:
  - נגינה של כל תלמיד בנפרד
  - נגינה באוניסונו.
4. התאמנו והופיעו בפני הכיתה.

חזיר

(מס' 9 בתקליטור עם קריין ומס' 21 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. קוראים את הטקסט ומשוחחים על תכונות האופי המתגלות בתיאור של החזיר:
  - מתגלגל – גודל, כבדות
  - מבחין בין לבן לשחור – גזענות
  - משתמש במילת גנאי – כושי – מרגיז ומעליבמשוחחים על התגובה של הדיירים לחזיר. השימוש במילה "יחד" כדי לסמן את התגובה החריפה של הדיירים לגסות הרוח של החזיר.
2. מאזינים למוסיקה וחושבים כיצד שני כלים מתארים בעל חיים גדול, כבד ומרגיז.
3. מאזינים שוב ומגיבים (בישיבה) לצלילי הפסנתר:
  - צלילים כבדים (צלילים הנשמעים יחד - אקורדים)
  - צלילים נמוכים וחזקים (גובה ועוצמה)
  - צלילים צורמים (שילובים לא נעימים לאוזן)
4. מאזינים ומגיבים (בישיבה) לצלילי חליל הצד:
  - צלילים "מלוכלכים" (אופן הנגינה)
  - צלילים עולים ויורדים.

משימה שיתופית – יצירתית

20 - תנועה על פי מוסיקה של החזיר

1. התארגנו בקבוצות.
2. כל תלמיד בוחר לתאר את הצלילים של אחד הכלים.
3. האזינו למוסיקה בעיניים עצומות ודמיינו את התנועות שתבצעו על פי הכלי שבחרתם.
4. תכננו כיצד לבצע בתנועה צלילי פסנתר הנשמעים יחד (אקורדים), וקו מנגינה עולה ויורד בחליל צד.
5. התאמנו והופיעו בפני הכיתה.

סיכום

1. אפשר להשוות קטע זה עם יצירות מוכרות אחרות בהם החליל מתאר ציפור (קרנבל החיות, פטר והזאב) והפסנתר מתאר בעלי חיים מכל הסוגים (קנגורו, דגים).
1. שוחחו מה למדתם בשיעור זה.

משימה שיתופית – יצירתית

21 - רישום גרפי של ה"חזיר"

1. הסתדרו בזוגות ובחרו בתפקיד: פסנתר או חליל צד.
2. האזינו למוסיקה וציירו באוויר, על פי צלילי הכלי שבחרתם.
3. הכינו דף גדול משותף וצבע שונה לתיאור כל כלי נגינה.
4. שוחחו כיצד לבצע רישום של היצירה.
5. האזינו למוסיקה ובצעו את הרישום שלכם.
6. הציגו את הרישום בפני הכיתה תוך מעקב אחר הרישום שביצעתם.

זמיר

(מס' 10 בתקליטור עם קריין ומס' 22 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. קוראים בסיפור את הקטע המתייחס לזמיר. שמים לב למילים "שירים ומזמורים" אשר אליהם התרגל הזמיר. למה הוא מתכוון, לדעתכם?
2. מאזינים למוסיקה ומדמיינים את הזמיר המתואר בצלילים.
3. מאזינים לקטע וחושבים באלו צלילים מתאר המלחין את התכונות של הזמיר:
  - צלילים גבוהים / צלילים נמוכים
  - צלילים קלילים / צלילים כבדים
  - צלילים מהירים / צלילים איטיים
4. ידוע היום שציפורים בטבע "משוחחות" ביניהן. מאזינים למוסיקה ומתארים שיחת ציפורים בתנועות ידיים. כיצד יוצר המלחין דו-שיח במוסיקה?

משימה שיתופית - יצירתית

22 - שיחת ציפורים

1. הסתדרו בזוגות.
2. חברו בקולות שיחה בין ציפורים.
3. השמיעו בפני הכיתה את שיחת הציפורים שלכם.
4. שוחחו – האם זה דומה לשיחה ששמענו במוסיקה של יחזקאל בראון?

סיכום

1. שוחחו מה למדתם בשיעור זה.

הרחבה בכיתות המתאימות

1. מתבוננים ברישום בעקבות הקו המסמן או בהזזת אצבע על גבי שכפול של הרישום.
2. שרים התחלות של שלוש שורות של הרישום ומשווים ביניהן. מה גיליתם?
3. מאזינים שוב ובזוגות, אחד עוקב אחר רישום הפסנתר והשני אחר רישום חליל הצד. מה היחס בין הכלים: האם שומעים מנגינה וליווי, או רק מנגינה חוזרת.

משימה שיתופית – יצירתית

23 - משחקי חיקוי

1. הסתדרו בזוגות.
2. צרו משחק חיקוי בתנועה, בציור או בנגינה בכלי הקשה.
3. התכוננו להציג בפני הכיתה את משחק החיקוי שיצרתם.

יונה

(מס' 11 בתקליטור עם קריין ומס' 23 ללא קריין)

1. קוראים את הטקסט המתאר את היונה ומשוחחים על יכולתה לזהות תכונות חיוביות אצל כל אחד מדיירי הבית, וגם על רצונה לחיות בחברתם.
2. מאזינים למוסיקה, ומזהים בה שני צלילים הפותחים את מנגינת החליל. מקישים בשקט את תבנית המקצב, הבולטת במהלך כל הקטע. מתארים את המשך המנגינה בתנועת הידיים.

3. מסתדרים במעגל מסביב ליונה, ומושיטים ידיים אל עבר היונה שבמרכז. מאזינים למוסיקה. היונה מתעופפת בתוך המעגל. כאשר היא שומעת את מקצב שני הצלילים הבולטים, היא נוגעת קלילות בידיים המושטות של אחד ה"דיירים". כאשר המוסיקה חוזרת, בעוצמה חזקה יותר, תפקיד היונה עובר לילד אחר.

משימה שיתופית – יצירתית

24 - תכונות חיוביות

1. הסתדרו בקבוצות קטנות.
2. כל אחד בתורו משחק תפקיד דומה לזה של היונה בסיפור ומזהה תכונה חיובית של כל אחד מן התלמידים בקבוצתו. (כפי שהיה בסיפור של לאה גולדברג)

סיכום

מה למדנו בשיעור?

(לחפש ולמצוא תכונות חיוביות בכל אחד)

משחק מחשב: זיהוי בעלי כנף על פי הרישום: תרנגולת, קוקיה, זמיר, יונה
למורה: (ניקור וקירקור, חיקוי ציוץ, חיקוי קול, מעוף)

סיום

(מס' 12 בתקליטור עם קריין ומס' 24 ללא קריין)

הכנה למשימה

1. משוחחים על המושג "סיום" באירועים מוכרים לילדים: מסיבת יום הולדת, ביקור בתיאטרון, סיום קונצרט, סיום שנת הלימודים ועוד.
  2. קוראים את השורות המסיימות את הסיפור.
מאזינים ומדמיינים את סיום הסיפור במוסיקה.
- בצליליו של הפסנתר הפותח את סיום הקטע ניתן לדמיין קולות של מחיאות כפיים.

- בסיומו של כל פסוק, להרכין את הראש בתנועה של קידה.
  - (הערה: רצוי לעיין ברישום בעת הכנת השיעור).
3. עוקבים אחר מבנה היצירה: פתיחה, שלושה חלקים חוזרים עם הגברה בעוצמה א-א'-א", סיום המסתיים בצליל ארוך, "פתוח".

משימה שיתופית-יצירתית

25 - הופעת סיום

1. היזכרו בסדר ההופעה של בעלי החיים בסיפור.
2. התחלקו בתפקידים כך שכל אחד ממלא תפקיד של בעל חיים אחר.
הקפידו שכל בעלי החיים יהיו מוצגים.
3. חשבו כיצד לתאר בתנועה את בעל החיים שבחרתם.
4. האזינו למוסיקה, הציגו את תפקידכם, קדו קידה והישארו "קפואים" ללא תנועה עד סיום היצירה.

בראבו!

הרחבה לכיתות המתאימות

1. מה קורה לצלילי הפתיחה בהמשך הקטע?
2. מאזינים למוסיקה, עוקבים ברישום ומצביעים במקום ה"קידה" של כל בעל חיים.
מה מאפיין מקומות אלה:
  - צליל ארוך או צליל קצר?
3. מתבוננים ברישום ומגלים מה חוזר ומה משתנה:
  - האם לכל חלק מנגינה משלו או מנגינה משותפת חוזרת?
  - האם לכל דמות מנגינה משלו או מנגינה משותפת חוזרת?
4. כיצד יוצרים עוצמה מתגברת בחלקים א' ו-א"?

משימה שיתופית – יצירתית

26 - המצאת יצירה

1. התארגנו בקבוצות.
2. המציאו יצירה משלכם עם פתיחה, סיום ועליה בעוצמה של המנגינה המרכזית, בדומה לקטע "סיום".
3. הציגו את היצירה שלכם בפני הכיתה.

